

Ibrahim Karabegović

INSTITUT ZA ISTORIJU U RATU I NEPOSREDNO NAKON NJEVOG ZAVRŠETKA. KRATAK PREGLED DJELATNOSTI¹

Uvodne napomene

Društveni, politički i ekonomski procesi u bivšoj SFRJ, koji su, pored ostalog, otpočeli pod snažnim uticajem sličnih procesa i promjena u svijetu, zahvatili su krajem 80-ih godina i Bosnu i Hercegovinu. Nastupajući događaji, sa jasnim naznakama skorog kraha socijalističkog sistema, odrazili su se, što je sasvim razumljivo, i na Institut za istoriju. Već nakon izbora, novembra 1990. godine i u Institutu je došlo do izvjesne političke diferencijacije. Po našoj slobodnoj procjeni jedna trećina članova kolektiva Instituta opredijelila se u tri pobjedničke političke stranke (SDS, SDA, HDZ). Veći dio članova kolektiva, bar u početku, ostao je van političkih partija. Međutim, izuzev nekolicine koji su se otvoreno stavili na agresorsku stranu, sve ih je ujedinjavala jedna zajednička ideja vodilja, a to je borba za opstanak Bosne i Hercegovine. Sve što je Institut radio i učinio u toku rata i njegovi saradnici bilo je podređeno borbi za Bosnu i Hercegovinu, domovinu ravnopravnih građana bez obzira na nacionalnu i konfesionalnu pripadnost. Ta borba se vodila u okviru poznatog duhovnog otpora građana.

U ratnim uslovima Sarajeva, poznatih cijelom svijetu, prvi zadatak onih članova kolektiva koji su ostali u opkoljenom i svakodnevno granatiranom Sarajevu bio je da se sačuva zgrada Instituta, namještaj, dokumentacija i biblioteka. To je bilo moguće samo uz danonoćno prisustvo radnika Instituta. Izuzev nekolicine bolesnih i onih koji su stanovali daleko od centra grada, većina članova kolektiva na čelu sa tadašnjim direktorom, iako izloženi smrtnoj opasnosti, redovno su makar i na kratko, provodili vrijeme u prostorijama Instituta.

¹ U ovom kratkom pregledu obuhvaćene su ratne 1992, 1993, 1994. i 1995. godina i dvije poslijeratne 1996. i 1997. godine u kojima se uslovi rada Instituta nisu bitno promijenili.

Stanje kadrova

Rat, koji je u Bosni i Hercegovini počeo u prvoj sedmici aprila 1992.godine, dočekalo je u Institutu ukupno 33 naučnih saradnika, administrativnih i pomoćnih radnika, što se vidi iz slijedećeg pregleda:

1. Ančić Mladen	18. Ljuca Ramiza
2. Berić Dušan	19. Miličić Budimir
3. Besarović-Džinić Vojka	20. Milišić Senija
4. Brkljača Seka	21. Mišković Sonja
5. Čalija Slobodan	22. Nedimović Uroš
6. Hotić Fata	23. Nilević Boris
7. Huseinović Sabaheta	24. Pelesić Muhidin
8. Išek Tomislav	25. Pelidija Enes
9. Juzbašić Dževad	26. Pivač Spomenka
10. Katz Vera	27. Polomik Tünde
11. Kamberović Husnija	28. Prodanović Branka
12. Karabegović Ibrahim	29. Slipić-Piralić Azrija
13. Kemura Ibrahim	30. Stanišić Vlado
14. Klarić Tihomir	31. Šehić Nusret
15. Krilić Nejra	32. Vrdoljak Željka
16. Konatar Ruža	33. Zlatar Behija
17. Leovac Selena	

(11 doktora nauka, 10 magistara, 3 asistenta i 9 administrativnih i pomoćnih radnika)

U toku 1992. godine samovoljno su napustili Institut: Berić Dušan, Klarić Tihomir, Konatar Ruža, Leovac Selena, Prodanović Branka, Stanišić Vlado. To isto su učinili Ančić Mladen polovinom aprila 1993. godine i Čalija Slobodan 5.11.1994. godine.

Zbog zdravstvenih, porodičnih i drugih opravdanih razloga Institut su napustili: Besarović- Džinić Vojka, Polomik Tünde i Slipić-Piralić Azrija. Spomenka Pivač sporazumno je raskinula radni odnos 22.6.1992. godine zbog prelaska na drugo radno mjesto.

Do sporazumnog raskida radnog odnosa s Institutom došlo je sa Juzbašić Dževadom (30.10.1994.), Karabegović Ibrahimom i Pelidija Enesom (31.12.1994.). Sva trojica su prešli na Filozofski fakultet - Odsjek za historiju.

U periodu od 1.7.1992. do 1.1.1996.godine Hotić Fata se nalazila u redovima Armije BiH.

U toku rata u mirovinu su otišli Šehić Nusret (30.9.1993.) i Nedimović Uroš (31.3.1994.)

Omiljeni član kolektiva, bibliotekarka Vrdoljak Željka tragično je poginula 27.8.1992.godine od agresorske granate.

U toku rata sa Institutom su zasnovali radni odnos Jesenković Nura (5.1.1993.), Zorabdić Gina (1.6.1994.) i Krilić Amna (od 28.9.1992.). Ova posljednja sporazumno je raskinula radni odnos 31.5.1994.godine.

Kraj rata, odnosno konac 1995.godine u Institutu je dočekalo 16 članova kolektiva (5 doktora nauka, 5 magistara, 1 asistent i 5 administrativnih i pomoćnih radnika). Već početkom 1996.godine u Institut se vratila Hotić Fata, krajem avgusta 1997.godine otišla je u mirovinu Huseinović Sabaheta, a Zlatar Behija je 31.1.1998.godine prešla na dužnost direktora Orijentalnog instituta u Sarajevu. U međuvremenu, 1.12.1997. sa Institutom je zasnovala radni odnos Vasiljević-Išek Ognjenka, 20.5.1998. otišao je u mirovinu Kemura Ibrahim, ali je nastavio rad na projektu do pola radnog vremena. Na dužnost direktora Instituta za istoriju došao je Karabegović Ibrahim 26.9.1998.godine.

Konac 1998.godine Institut je dočekao sa slijedećom kadrovskom situacijom:

1. Mr. Brkljača Seka, istraživač-saradnik
2. Hotić Fata, čistačica-kurir
3. Dr. Išek Tomislav, naučni savjetnik
4. Jesenković Nura, šef računovodstva
5. Mr. Katz Vera, istraživač-saradnik
6. Mr. Kamberović Husnija, istraživač-saradnik
7. Dr Karabegović Ibrahim, direktor, naučni savjetnik
8. Dr Kemura Ibrahim, naučni savjetnik (angažovan sa pola radnog vremena)
9. Krilić Nejra, dipl.pravnik, sekretar Instituta
10. Ljuca Ramiza, čistačica-kurir
11. Dr Miličić Budimir, naučni savjetnik
12. Mr Milišić Senija, istraživač-saradnik
13. Mišković Sonja, stručni saradnik
14. Dr Nilević Boris, viši naučni saradnik
15. Mr Pelesić Muhidin, istraživač-saradnik
16. Vasiljević-Išek Ognjenka, tehnički sekretar
17. Zorabdić Gina, bibliotekar

Naučna i izdavačka djelatnost

Aprila 1992.godine prekinuta je bilo kakva normalna aktivnost Instituta za istoriju, pa i ona njegova osnovna naučnoistraživačka djelatnost.

Nadležnom ministarstvu je, jula 1992.godine, dostavljen revidirani Program rada Instituta u ratnim uslovima, ali je i takav program bilo teško realizirati zbog ograničene mogućnosti kretanja, nepristupačnosti Arhiva BiH i uništavanja od agresorske strane Univerzitetske biblioteke i Orijentalnog instituta. Tek u 1997-oj godini stvoreni su povoljniji uslovi za neki redovniji i normalniji rad naučnih saradnika Instituta, sa definisanim temama i rokovima. Naučno vijeće Instituta za istoriju usvojilo je 15.9.1997.godine, a federalno ministarstvo podržalo novi srednjoročni program. Ipak, već u prvim danima agresije, Institut se svim raspoloživim naučnim i drugim potencijalima, uključio u onu veoma intenzivnu aktivnost, poznatu kao duhovni otpor agresiji. U vezi s tim, ovom prilikom, navešćemo neke od najznačajnijih rezultata Instituta za istoriju:

Sefarad '92 - naučni skup povodom 500 godina izгона Jevreja iz Španije, održan u Sarajevu od 11-14.septembra 1992.godine. Organizatori: ANU BiH, Jevrejska opština, Institut za istoriju i Filozofski fakultet u Sarajevu.

Zbornik radova sa ovog naučnog skupa objavljen je već početkom 1995.godine, a njegovi izdavači su Institut za istoriju i Jevrejska zajednica Bosne i Hercegovine. U zborniku su objavljeni slijedeći radovi naučnih saradnika Instituta: dr B.Nilevića, dr B.Zlatar, dr I. Karabegovića, dr Dž. Juzbašića, mr M.Pelesića, dr B.Miličića i mr S.Brkljače. U sastavu Redakcije nalazili su se dr Dž. Juzbašić, dr I.Karabegović i dr B.Nilević. Zbornik je promoviran 6.9.1995.godine.

Rat u Bosni i Hercegovini i historijska znanost - okrugli sto održan u Sarajevu 18.9.1992.godine u organizaciji ANUBiH i Instituta za istoriju u Sarajevu.

U zgradi CK SKJ BiH, 31.10.1992.godine održan je okrugli sto na kojem se raspravljalo o uzrocima rata u Bosni i Hercegovini. Ovom okruglom stolu prisustvovali su i slijedeći saradnici Instituta: Dž. Juzbašić, I.Karabegović i T.Išek

Pola milenija Sarajeva - naučni skup, održan u Sarajevu od 19.do 21.marta 1993.godine u organizaciji Instituta za istoriju i Orijentalnog instituta u Sarajevu. Ukupno je podneseno 75 referata i saopštenja. Zbornik radova sa navedenog naučnog skupa, pod naslovom *Prilozi historiji Sarajeva*, publikovan je u Sarajevu 1997.godine u izdanju Orijentalnog i Instituta za istoriju. U zborniku je objavljeno ukupno 54 radova, a među njima su 9 radova čiji su autori naučni saradnici Instituta za istoriju (dr B.Zlatar, dr B.Nilević, dr E.Pelidija, dr I.Karabegović, dr Dž.Juzbašić, dr N.Šehić, dr I.Kemura, mr M.Pelesić i dr T. Išek).

Problemi državno-pravnog položaja i uredjenja Bosne i Hercegovine 1878 - 1945. - okrugli sto, održan u Sarajevu 17.11.1993.godine u organizaciji ANUBiH i Instituta za istoriju. Među 18, trojica referenata su naučni saradnici Instituta za

istoriju (dr Dž.Juzbašić, dr I.Karabegović i dr T.Išek). U sastavu Redakcije bili su: dr Dž.Juzbašić, dr B.Nilević i mr S.Brkljača u funkciji sekretara. Radove sa ovog okruglog stola objavila je ANUBiH u Naučnim komunikacijama XXXV, Odjeljenje društvenih nauka, Sarajevo 1994.godine.

Ocjene uzroka propasti Bosanskog Kraljevstva - naučna tribina Instituta za istoriju. Predavanje održao Akademik prof. Marko Šunjić, 10.11.1993.godine.

Bosanska Posavina - dio cjelovite Bosne i Hercegovine - okrugli sto, održan u Sarajevu 24.11.1994.godine u organizaciji Sabora Bos. Posavine i Instituta za istoriju.

Zbornik radova ovog okruglog stola, u izdanju Sabora Bosanske Posavine i Instituta za istoriju, objavljen je u Sarajevu 1997.godine i promoviran 8.2.1997. Od ukupno 15, u sedam radova su autori naučni saradnici Instituta (dr B.Nilević, mr Seka Brkljača, dr E.Pelidija, mr M.Pelesić, dr I.Karabegović i dr T.Išek).

Prilozi, br. 27, Wien, juni 1994.godine - ovaj broj *Priloga* - časopisa Instituta za istoriju, bio je pripremljen za štampu, ali je agresija na Bosnu i Hercegovinu odgodila njegovo publikovanje. Na molbu Redakcije, a uz posredovanje prof.dr Dž. Juzbašića, das Österreichische Ost - und Südosteuropa - Institut prihvatio se obaveze da ovaj broj odštampa u Beču. Tiraž od 350 primjeraka *Priloga* br. 27 dopremljen je u toku 1994.godine kroz tunel u Sarajevo.

Koristimo ovu priliku da se najljepše zahvalimo pomenutom Institutu u Beču, saveznom ministarstvu za nauku Republike Austrije za subvencioniranje štampanja i našem kolegi akademiku Dževadu Juzbašiću. *Prilozi* br.27 promovirani su 15 februara 1995. u okviru manifestacije *Sarajevska zima*.

Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja Drugog svjetskog rata, Sarajevo, 1994.godine - ova knjiga nastala je kao rezultat saradnje Press centra Armije Republike Bosne i Hercegovine i Instituta za istoriju u Sarajevu. Izdavač je štab Vrhovne komande oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine. Od ukupno 13, sedam autora su naučni saradnici Instituta za istoriju (dr B. Nilević, dr B. Zlatar, dr. E. Pelidija, dr. T. Išek, mr S. Brkljača, mr H. Kamberović i mr. M. Pelesić). Predsjednik Redakcije: dr I. Karabegović.

U toku 1998.godine ova knjiga je doživjela svoje drugo izdanje i promovisana septembra 1998.godine.

Bosna i Hercegovina i svijet - Naučni skup održan 15. i 16. marta 1996. u Sarajevu, u organizaciji Instituta za istoriju, a u okviru manifestacije *Sarajevska zima*.

Iste godine objavljen je zbornik radova sa ovog skupa *Bosna i Hercegovina i svijet*, Sarajevo, 1996.godine, izdavač: Institut za istoriju. Od ukupno 29, autori 10 radova su naučni saradnici Instituta (dr B.Nilević, dr B.Zlatar, S.Mišković, mr H.Kamberović, dr I.Kemura, mr M.Pelesić, mr S.Brkljača, mr V.Katz, mr S.Milišić, dr T.Išek). Knjiga je promovisana 17.februara 1997.godine u okviru *Sarajevske zime*.

U okviru XI internacionalnog festivala *Sarajevska zima* Institut za istoriju organizovao je 15. i 16. marta 1995.godine okrugli sto o temi *Tragom bosansko-hercegovačke prošlosti - o urbanom biću BiH*. Zbornik radova sa ovog okruglog stola, pod naslovom *Urbano biće Bosne i Hercegovine* objavljen je u Sarajevu 1996.godine u izdanju Instituta za istoriju i Medunarodnog centra za mir. Od ukupno 25 radova u deset su autori naučni saradnici Instituta (dr B. Nilević, dr B. Zlatar, mr S. Brkljača, mr V. Katz, mr H. Kamberović, mr M. Pelesić, dr T. Išek, dr I. Kemura, mr S. Milišić i S. Mišković).

Aprili u Sarajevu - okrugli sto, održan u Sarajevu 6.4.1996.godine. Na okruglom stolu uzeli su učešće slijedeći saradnici Instituta: B.Nilević, S.Brkljača, H.Kamberović, S.Milišić, I.Kemura, T.Išek.

Mediteran i Bosna - okrugli sto, održan 10.marta 1997.godine u Sarajevu, a u organizaciji Instituta za istoriju i Medunarodnog centra za mir (*Sarajevska zima*).

U izdanju sarajevske *Svjetlosti* 1996.godine objavljena je monografija *Zlatno doba Sarajeva* autora B.Zlatar (doktorska disertacija).

Brošura pod naslovom *Bošnjaci na svjetskim ratištima*, autora mr M. Pelesića, objavljena je 1996.godine u Sarajevu.

Osim na naučnim skupovima, okruglim stolovima i drugim naučnim savjetovanjima, naučni saradnici Instituta za istoriju učestvovali su na brojnim sličnim skupovima čiji su organizatori bili druge naučne ustanove. Skoro svi saradnici su bili angažovani i u brojnim redakcijama, u ulozi recenzenata, promotora, predavača itd.

Zaključno sa 1997-om godinom naučni saradnici Instituta za istoriju objavili su u raznim časopisima i dnevnim listovima 140 članaka i priloga, 30 osvrtu i prikaza. U istom periodu registrovano je preko 50 učešća naših naučnih saradnika na naučnim skupovima i okruglim stolovima.

Ostale aktivnosti

Naučni saradnici Instituta dali su svoj puni doprinos u radu pokretnog univerziteta *Beba Univerzum*, koji je djelovao pod pokroviteljstvom *UNESKO-a*. Pod neposrednim pokroviteljstvom naše poznate dramske i filmske umjetnice Suade Kapić, avgusta 1994.godine, u okviru *Beba Univerzum-a* organizovan je ciklus predavanja iz različitih oblasti. Uz poznate istoričare, književnike i naučne radnike iz drugih naučnih oblasti iz Bosne i Hercegovine i svijeta (John V.A. Fine, Robert J. Donia - profesori na univerzitetu u Mičigenu, prof. William A. Hunt - St. Lawrence Univerzitet Njujork, Erika Šenk, Wanessa Redgrave, prof. Tvrtko Kulenović, prof. Dževad Kurto, prof. rahmetli Hajrudin Numić, prof. Mustafa Imamović, Amina Kupusović, naučna saradnica Orijentalnog instituta) predavanja su održali i slijedeći naučni saradnici Instituta: B.Nilević, B.Zlatar, I.Karabegović i Dž. Juzbašić. Sva predavanja su održana u dvorištu kuće našeg poznatog historičara rahm. Hamdije Kreševljakovića.

Svojevrsan podvig bio je izlazak kroz tunel naučnog saradnika Instituta za istoriju Ibrahima Karabegovića i njegovo prisustvo radu jubilarne 33. Konferencije historičara radničkog pokreta (ITH) u Lincu (Austrija), u prvoj polovini septembra 1994.godine. Tom prilikom je na zahtjev učesnika ove konferencije iz svih dijelova svijeta, I. Karabegović održao kraće predavanje o situaciji u opkoljenom Sarajevu. Isti saradnik (tada već profesor na Filozofskom fakultetu u Sarajevu) učestvovao je u radu ITH i septembra 1996.godine (u funkciji člana Izvršnog internacionalnog komiteta), a kontinuitet saradnje Instituta i ITH nastavio je Tomislav Išek, koji je učestvovao u radu naredne konferencije u Lincu septembra 1998. godine.

U vezi s tim, potrebno je istaći i učešće saradnika Instituta za istoriju Muhidina Pelesića na *Internacionalnom kongresu o genocidu u Bosni i Hercegovini*, u Bonnu (Njemačka) od 31.8. do 4.9.1995.godine, kao i učešće saradnica Instituta Seke Brkljače i Vere Katz u radu Naučnog skupa pod naslovom *Događanja historije u sjenci balkanskih ratova* - Ovaj Naučni skup održan je u januaru 1997.g. na Univerzitetu u Mičigenu (SAD), a jednomjesečni studijski boravak saradnica Instituta u SAD omogućile su kolege, prijatelji Instituta: John V.A.Fine, William A.Hunt i Robert J.Donia.

Vrijedan pomena je i rad Nusreta Šehića (do njegovog odlaska u mirovinu i SAD) na vođenju dnevnika i prikupljanju raznovrsnih informacija o ratu u Bosni i Hercegovini, posebno stanju u opkoljenom Sarajevu. Prikupljena grada (više sveza-ka) dostavljena je N.Šehiću u SAD preko prof. Roberta Donie.

Ukupnim rezultatima Instituta potrebno je dodati *Kratku sintezu Bosne i Hercegovine*, koju su, za potrebe Evropske unije, napisali Tomislav Išek i Seka Brkljača.

Saradnici Instituta za istoriju, Tomislav Išek i Boris Nilević angažovani su kao predavači na Filozofskom fakultetu, Odsjek za istoriju, u Tuzli; Senija Milišić na Pedagoškoj akademiji u Mostaru, a Vera Katz u Katoličkom školskom centru u Sarajevu.

U toku rata u Sarajevu su, pored ostalih gostovali i poznati historičari koji su nastupali sa različitim predavanjima ili su u našoj sredini promovirali svoje knjige o Bosni i Hercegovini. Na ovim predavanjima, promocijama i razgovorima historičara redovno su bili prisutni i saradnici Instituta za istoriju. Na ovom mjestu navešćemo neke od najznačajnijih manifestacija.

U galeriji *Gabrijel* - Kamerni teatar 55, 27.januara 1995.godine predstavljena je knjiga *Bosna i Hercegovina: Tradicija koju su izdali* (prevod Nure Dike Kapić), autori John V.A.Fine i Robert J.Donia. Uz promotore (B.Nilević, Dž.Juzbašić), ovoj promociji bili su prisutni saradnici Instituta za istoriju.

U prisustvu profesora i studenata Odsjeka za historiju, studenata sa drugih odsjeka i fakulteta i saradnika Instituta za istoriju, Odsjek za istoriju Filozofskog fakulteta organizovao je razgovor o gore navedenoj knjizi, 5.marta 1995.godine.

Centar Andre Malraux, Filozofski fakultet u Sarajevu i HKD *Napredak* organizovali su u prostorijama Filozofskog fakulteta susret u povodu prijevoda knjige *Život i smrt Jugoslavije*, autora Paula Gardea, 17. oktobra 1996. godine. U razgovoru sa piscem, koji su vodili Hanifa Kapidžić, Franjo Topić, Zlatko i Srdan Dizdarević, aktivno su učestvovali i saradnici Instituta za istoriju.

Institut za istoriju u Sarajevu organizovao je u prostorijama ANUBiH, 24. juna 1997. godine, promociju knjige Vere Kržišnik-Bukić *Bosanska identiteta med preteklostjo in prihodnostjo*.

U okviru saradnje Društva Švajcarska - Bosna i Hercegovina gost Filozofskog fakulteta u Sarajevu, prof. *Jean Francois Bergier*, održao je u prvoj pol. marta 1996. godine ciklus predavanja iz oblasti ekonomske istorije. Predavanjima i razgovoru sa prof. Bergier-om prisustvovali su redovno i saradnici Instituta za istoriju. Profesori - gosti iz Švicarske dr Milan Stanek i dr David Signer održali su, 21. marta 1997. godine, na Odsjeku za istoriju Filozofskog fakulteta u Sarajevu dva predavanja: *Metodi u etnologiji* (M. Stanek) i *Nije li čovjek produkt njegovog porijekla* (D. Signer). Pored profesora i studenata Odsjeka za istoriju, ovim predavanjima prisustvovali su i saradnici Instituta za istoriju u Sarajevu.

Na odsjeku za istoriju Filozofskog fakulteta u Sarajevu organizovan je razgovor sa profesorom Urs Altermatt-om o njegovoj knjizi *Etnonacionalizam u Evropi - svjetionik Sarajevo*. Ovom razgovoru profesora Altermatta (Univerzitet Friburg, Švicarska), koji je održan u prostorijama Filozofskog fakulteta, učestvovali su i saradnici Instituta za istoriju u Sarajevu.

I na kraju o radu okruglog stola pod naslovom *Naučno Društvo i ANUBiH u razvoju istorijske nauke u Bosni i Hercegovini*, kojeg je organizovala ANUBiH 3. decembra 1997. godine, aktivno su učestvovali i saradnici Instituta za istoriju u Sarajevu (referent B. Nilević).

Prijatna vijest za sve članove kolektiva u toku rata stigla je iz Beča. Naime, za svoje naučne rezultate u oblasti historiografije, zapažen naučni doprinos u izučavanju historije 19. i 20. stoljeća, posebno zemalja u okviru Austro-Ugarske, saradnik Instituta dr Dževad Juzbašić dobio je istaknuto međunarodno priznanje - *Herderovu nagradu*, koju mu je dodijelio Bečki univerzitet 1994. godine. Iste godine, a na prijedlog Instituta za istoriju, dr Dževad Juzbašić je primljen za dopisnog člana ANUBiH.

Potrebno je istaći veoma plodnu saradnju Instituta za istoriju i Međunarodnog centra za mir, na čelu sa gosp. Ibrahimom Spahićem, u ratnim godinama. Niz manifestacija, koje su pomenute, potvrđuju ovu konstataciju. Koristimo i ovu priliku da se zahvalimo gosp. Ibrahimu Spahiću kako na saradnji tako i na humanitarnoj pomoći saradnicima Instituta.

Posebno mjesto i posebnu zahvalnost u ovom izvještaju pripada trojici velikih prijatelja Bosne i Hercegovine, Sarajeva i Instituta za istoriju gospodi Robertu Doni-i, John Fine-u i Williamu Hunt-u, historičarima iz SAD, koji su u više navra-

ta u toku rata posjećivali Sarajevo i Institut za istoriju. Najljepše se zahvaljujemo pomenutoj gospodi na moralnoj i materijalnoj pomoći Institutu za istoriju.

Naravno, svi ovi rezultati postignuti su i zalaganjem uprave Instituta i njegovog administrativnog i pomoćnog osoblja. Sve ove službe izvršavale su planirane zadatke, zalažući se posebno za stvaranje normalnih smještajnih i drugih uslova za rad.

Autor ovih redova se izvinjava ako je nešto propustio da pomene i umjesto naše ukupne ocjene o radu Instituta u ratu i poratnim godinama navešćemo riječi našeg prijatelja prof. Johna Fine-a iz njegovog telegrama upućenog Institutu 1996.godine, u kojem se, između ostalog kaže: *“Za Vaše kolege u inostranstvu je bilo iznenadujuće, kako ste kroz strašni rat, opsadu i pucnjavu, pod nemogućim uvjetima, uspjeli održati individualnu i kolektivnu neprekidnost funkcioniranja Vaših institucija, angažmanom na istraživačkom radu pisanja studija visokog akademskog kvaliteta, održavanju konferencija, publikovanju zbornika sa konferencija, izdavanju časopisa. Osim toga, odoljeli ste ogromnom pritisku na vrijednosti multi-etničnosti za koje se Bosna i Hercegovina tako dugo zalagala....”*

S u m m a r y

THE INSTITUTE OF HISTORY IN WAR AND POSTWAR TIME AN OUTLINE OF ACTIVITIES

In the brief review of The Institute of History, Sarajevo, the work during wartime and post-war years, 1992-1997 are discussed. First, a review of the scholarly and other cadre at the eve of the aggression to Bosnia-Herzegovina is shown. The cadre fluctuation in the course of war and present situation in the course of war and present situation is given. Then, the most important results in scholarly and publishing activity (scientific meetings, round tables, annuals and other publications are mentioned). The results achieved by The Institute of History, Sarajevo are impressive, they present a contribution to the famous spiritual resistance of the town of Sarajevo to the aggression and destruction.